శ్రీ దుర్గా ప్రసాద్&మరొకరు

v

బనారస్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్

(బి. పి. సిన్హా, సి.జె., పి.బి. గజేంద్రగడ్కర్, కె.ఎస్. వాంచూ, కె.సి. డీఏలు గుప్తా, జేసీ. షా, జెజె.)

సర్వోన్నత న్యాయస్థానం, హైకోర్టు ద్వారా మంజూరు చేయబడిన అప్పీలేట్ అధికార పరిధి- పోటీదారు - కోర్టు - వెంటనే క్రింద - భారత రాజ్యాంగం యొక్క అర్థం,, ఆర్టికల్ 133 (1).

ప్రతిస్పందక బ్యాంకు యొక్క అధికారిక లిక్విడేటర్ బ్యాంకుకు చెందిన రెండు ఇళ్లను అమ్మకానికి ప్రకటన చేశాడు. కోర్టు అనుమతితో ఈ ఇళ్లను రెండో పిటిషనర్ కు విక్రయించారు. ఆ తర్వాత రెండో అప్పీలుదారుడు మొదటి అప్పీలుదారుకు ఇళ్లను బదలాయించి, ఆ తర్వాత ఆయనే అసలైన యజమాని అని, అధికారిక లిక్విడేటర్ నుంచి సేల్ డీడ్ తనకు లభించిందని డీడ్ లో పేర్కొన్నారు. ఈ అమ్మకం చెల్లదంటూ అలహాబాద్ హైకోర్టును ఆశ్రయించిన లిక్విడేటర్, ఇళ్లను తిరిగి బ్యాంకుకు బదలాయిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని కోరుతూ హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి మొదటి అప్పీలుదారుడు తనిఖీ కమిటీలో సభ్యుడని, ఆ వడ్డీని దాచిపెట్టి బ్యాంకు ఆస్తిని కొనుగోలు చేయకుండా నిరోధించారని పేర్కొంటూ మొదటి అప్పీలుదారును ఆదేశించారు. బ్యాంకు యొక్క అధికారిక లిక్విడేటర్ యొక్క గృహాలను తెలియజేయండి. లెటర్స్ పేటెంట్ క్లాజ్ 10 కింద అప్పీల్ లో హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఈ ఉత్తర్వులను ధృవీకరించింది. ఆ తర్వాత హైకోర్టు ఈ కేసును ఆర్టికల్ 133 (1) (ఎ) లేదా రాజ్యాంగం ప్రకారం ఈ కోర్టుకు అప్పీల్ చేయడానికి ధృవీకరించింది. అధికారిక లిక్విడేటర్ తరఫున అప్పీలు అసమర్థమని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్

133 (1) (ఎ) ప్రకారం అప్పీలుకు చట్టబద్ధత ఉందని ధృవీకరించకుండా సర్టిఫికేట్ ఇచ్చే అధికారం హైకోర్టుకు లేదని కోరారు.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133(1) ప్రకారం కింది కోర్టు అనే పదానికి 'హైకోర్టుకు సబార్డినేట్ కోర్టు' అనే పదానికి సమానమైన అర్థం లేదని, సింగిల్ జడ్జి తీర్పును అప్పీలులో ధృవీకరించినందున, సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలుకు చట్టబద్ధత ఉందని ధృవీకరించబడకపోతే ఆర్టికల్ 133 (1) (ఎ) కింద ధృవీకరణ పత్రంతో స్వీకరించలేమని పేర్కొంది.

దేవకి నందన్ వి. ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం 1959 మొత్తం 10, రిజర్వ్ చేయబడింది.

Toolsay persaudBuckt v. భుక్ల్ మిస్సర్ (1886) ఎల్.ఆర్ 23 ఐ.ఎ 102, ప్రభావతి కున్వర్ వి పన్వాద్ లోధా, (1941) 45 క్యాలరీ డబ్ల్యూ.ఎన్ 1002,
లాలీప్రసాద్ జైస్వాల్ వి కర్నాల్ డిస్టిలరీ కో (1964) సంపుటి ఎస్.సి.ఆర్ 270

సివిల్ అప్పీల్ నం.569 ఆఫ్ 1960.

అలహాబాద్ హైకోర్టు 1956 స్పెషల్ అప్పీల్ నెంబరు 214లో 1958 సెప్టెంబర్ 9న ఇచ్చిన తీర్పు, డిక్రీ నుంచి అప్పీలు

పిటిషనర్లకు రంగనాథం చెట్టి, ఎ.వి.రొంగం ఎ.వేదం - వల్లి, ఎం.ఐ.ఖోవాజా.

ప్రతిస్పందకుడి తరఫున జి.ఎస్.పాఠక్ మరియు జి.ఓ.మాథుర్.

1962 డిసెంబర్ 21న కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు

షా జె: ఇకపై 'ది బ్యాంక్'గా పిలువబడే జె-ది బెనారస్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ ను అలహాబాద్ హైకోర్టు ఉత్తర్వులతో మూసివేయాలని ఆదేశించింది. ఇండియన్ కంపెనీస్ యాక్ట్, 1913 లోని సెక్షన్ 178-ఎ ప్రకారం అధికారిక లిక్విడేటర్ తో వ్యవహరించడానికి తనిఖీ కమిటీని నియమించారు మరియు కమిటీ సభ్యులలో ఒకరు దుర్గా ప్రసాద్ ఈ అప్పీల్ లో మొదటి అప్పీలుదారు. బ్యాంక్ ఆస్తుల్లో భాగమైన రెండు ఇళ్లను విక్రయించేందుకు లిక్విడేటర్ ప్రకటన చేశారు. రెండవ పిటిషనర్ రోషన్ లాల్ రెండు ఇళ్లను రూ .18,000/- కు కొనుగోలు చేయడానికి ఆఫర్ చేశాడు/- ఈ ప్రతిపాదనను అధికారిక లిక్విడేటర్ అంగీకరించాడు మరియు కోర్టు అనుమతితో రెండు ఇళ్లను 1941 ఆగస్టు 2 న రోషన్ లాల్ కు విక్రయించారు. ఆ తర్వాత రోషన్ లాల్ ఆ ఇళ్లను దుర్గాప్రసాద్ కు బదలాయించాడు.ఆ ఇళ్లకు తానే అసలైన యజమాని అని, ఆ సేల్ డీడ్ ను దుర్గాప్రసాద్ కు బినామీగా తీసుకున్నానని రోషన్ లాల్ పేర్కొన్నారు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న అధికారి లిక్విడేటర్ ఈ అమ్మకం చెల్లదని ప్రకటించాలని, దుర్గాప్రసాద్ రెండు ఇళ్లను సరెండర్ చేయాలని, తిరిగి బ్యాంకుకు బదిలీ చేయాలని ఆదేశించాలని అలహాబాద్ హైకోర్టును ఆశ్రయించాడు. ఈ సేల్ డీడ్ ను నిజమైన కొనుగోలుదారు దుర్గాప్రసాద్ పొందారని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. కొనుగోలులో తన ఆసక్తిని ఆయన అణచివేశారని, తనిఖీల కమిటీలో సభ్యుడిగా ఉన్న తాను బ్యాంకుకు ట్రస్టీ పదవిని ఆక్రమించానని, ఆ కారణంగా బ్యాంకు ఆస్తిని కొనుగోలు చేయకుండా నిరోధించానని చెప్పాడు. దీంతో హైకోర్టు ఆ ఇళ్లను బ్యాంకు అధికారిక లిక్విడేటర్ కు అప్పగించాలని దుర్గాప్రసాద్ ను ఆదేశించింది. లెటర్స్ పేటెంట్ క్లాజ్ 10 కింద అప్పీల్ లో హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఈ ఉత్తర్వులను ధృవీకరించింది. అయితే రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 33(1) ప్రకారం ఈ కేసును అప్పీల్ చేసుకునేందుకు హైకోర్టు ధృవీకరించింది. హైకోర్టు ఇలా వ్యాఖ్యానించింది.

రూ.20,000/- కంటే తక్కువ విలువ చేసే ఆస్తిని గౌరవించే క్లెయిమ్ ను ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా కలిగి ఉందని, శ్రీ డియోకి నందన్ కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు దృష్ట్యా ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులో వివాదస్పదం కాదన్నారు. ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో, దరఖాస్తుదారులు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133 (1) ప్రకారం అదనపు ధృవీకరణ పత్రం లేకుండా ధృవీకరణ పత్రం పొందే హక్కును కలిగి ఉంటారు. తదనుగుణంగా అవసరమైన సర్టిఫికేట్ జారీ అవుతుంది.

ఈ అప్పీలు అసమర్థమైనదని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133 (1) (ఎ) ప్రకారం అప్పీలుకు చట్టబద్ధత ఉందని ధృవీకరించకుండా ధృవీకరణ పత్రం ఇచ్చే అధికారం హైకోర్టుకు లేదని అధికారిక లిక్విడేటర్ తరఫు న్యాయవాది కోర్టు ముందు వాదించారు. మా దృష్టిలో ఈ వాదన సఫలం కావాలి.

శ్రీ దేవకి నందన్ వి. ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం అని అలహాబాద్ హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133లోని క్లాజ్ (1) అర్థంలో కోర్టు అనే పదాలు హైకోర్టు కాకుండా వేరే కోర్టుగా ఉండాలి. హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి హైకోర్టుకు సబార్డినేట్ కోర్టు కాదు.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద దాఖలైన పిటిషన్ను తిరస్కరిస్తూ హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి ఇచ్చిన ఉత్తర్వులపై అప్పీల్ను కొట్టివేస్తూ హైకోర్టు అప్పీలేట్ బెంచ్ ఇచ్చిన ఉత్తర్వులపై అప్పీల్ చేయడం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 133(1) ప్రకారం రూ.20,000/- కంటే ఎక్కువ విలువ

కలిగిన ఆస్తికి సంబంధించి ఉంటే అది తప్పనిసరి కాదు . ఈ కేసు చట్టం యొక్క గణనీయమైన ప్రశ్నకు దారితీయాలి."

కానీ ఆర్టికల్ 133 (1)లో ఉన్న ఎక్స్ ప్రెషన్ కోర్టుకు హైకోర్టుకు అనుబంధంగా ఉన్న ఎక్స్ ప్రెషన్ కోర్టుకు సమానమైన అర్థం లేదు. టూల్సీ పెర్సాడ్ భుక్త్ వర్సెస్ బెనాయెక్ మియార్ కేసులో, ప్రాథమిక విచారణను ప్రయత్నించే హైకోర్టు యొక్క సింగిల్ జడ్జి తన తీర్పు నుండి లెటర్స్ పేటెంట్ కింద అప్పీలును విచారించే హైకోర్టుకు దిగువన ఉన్న కోర్టు అని, అందువల్ల 1882 యొక్క సివిల్ ప్రొసీజర్ చట్టం XIV యొక్క సెక్షన్ 596 కింద అప్పీల్ అని ప్రివీ కౌన్సిల్ అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసినట్లు తెలుస్తోంది (ఇందులో నిబంధనలు నిబంధనలకు సమానంగా ఉన్నాయి). ఆర్టికల్ 133(1)లో గణనీయమైన చట్టపరమైన సమస్య ఉంటేనే ప్రివీ కౌన్సిల్ కు అప్పీల్ చేయడానికి ధృవీకరించబడుతుంది. జ్యుడీషియల్ కమిటీ ఇలా వ్యాఖ్యానించింది. mడాక్యుమెంట్ల నిర్మాణం లేదా మరే ఇతర అంశం హైకోర్టు తీర్పుపై ఉత్పన్నం కాదని, తమకు సమర్పించిన మౌఖిక, డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలపై కింది రెండు కోర్టులు ఏకకాలంలో కనుగొన్న అంశాలు ఉన్నాయని వారి లార్డ్ షిప్ లు భావిస్తున్నాయి. అలాంటప్పుడు ప్రస్తుత అప్పీలును పరిగణనలోకి తీసుకోలేం' అని పేర్కొన్నారు.

ప్రభావతి కున్వర్ వర్సెస్ పన్మల్ లోధా కేసులో కలకత్తా హైకోర్టు ఒక ప్రధాన న్యాయమూర్తి అసలు విచారణను విచారించే తీర్పును హైకోర్టు ధృవీకరించినట్లయితే, అది చట్టానికి సంబంధించిన గణనీయమైన ప్రశ్నను కలిగి ఉంటే తప్ప, ప్రివీ కౌన్సిల్ కు అప్పీలును ధృవీకరించలేమని పేర్కొంది. లాడ్లీ ప్రసాద్ జైస్వాల్ వర్సెస్ కర్నాల్ డిస్టిలరీ కంపెనీ లిమిటెడ్ కేసులో, 1908 సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 100 కింద రెండవ అప్పీలును విచారించే సింగిల్ జడ్జి ఆర్టికల్ 133 (1) ప్రయోజనాల కోసం లెటర్స్ పేటెంట్ కింద తన తీర్పుపై అప్పీల్ ను

విచారిస్తున్న హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ దిగువన ఉన్న కోర్టుకు అనుకూలంగా ఉందని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. ఆర్టికల్ 133 (1) (ఎ)లో ఉపయోగించిన కోర్టు అనే పదానికి హైకోర్టుకు సబార్డినేట్ అని అర్థం కాదని ఆసందర్భంలో గమనించబడింది. "హైకోర్టుకు సబార్డినేట్ కోర్టు అనేది హైకోర్టు యొక్క పర్యవేక్షణకు లోబడి ఉండే కోర్టు, అయితే దిగువ కోర్టు ఏ నిర్ణయం నుండి అప్పీలు దాఖలు చేయబడింది. ఆ కేసులో ప్రతివాదుల తరఫున హాజరైన అటార్నీ జనరల్ ఒక దావాను విచారించే హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి లేదా అసలు అధికార పరిధి గల కోర్టుగా విచారణ జరపడం హైకోర్టుకు దిగువన ఉన్న కోర్టు అని అంగీకరించారు మరియు ఈ కోర్టు తీర్పులో రాయితీ సక్రమంగా చేయబడిందని గమనించారు.

మా ముందున్న అప్పీలులో హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు సింగిల్ జడ్జి తీర్పును ధృవీకరిస్తుంది మరియు అప్పీలు చేసిన నిర్ణయంలో గణనీయమైన చట్టపరమైన సమస్య ఉందని హైకోర్టు ధృవీకరించలేదు. తదనుగుణంగా అప్పీలును స్వీకరించలేం. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం అప్పీల్ చేసుకునేందుకు ప్రత్యేక సెలవు మంజూరు చేయాలని పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది కోరారు. కానీ అన్ని పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుని, అప్పీలుకు సెలవు ఇవ్వడానికి ఇది సరైన కేసు కాదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

అందువల్ల అప్పీలును కొట్టివేశారు. ఖర్చులకు సంబంధించి ఆర్డర్ ఉండదు.

అప్పీల్ కొట్టివేత..